

Rede en religie

Overzicht

Spiltijd

- Rond 500 v.Chr.
- Overgang nomadische leefwijze – steden
- In China, India, Midden-Oosten en West-Europa
- Resultaten: boeddhisme, confucianisme, taoïsme, jodendom, filosofie

Wat is religie?

- Religie = zingeving + god(en) + kerk?
- Is filosofie geen religie en boeddhisme wel?
- Aspecten van religie:
 - Overtuiging
 - Waarden en beleving
 - Praktijk

Problematiek

- Verdragen rede en religie elkaar?
- Wat kan / moet basis zijn van de ethiek?
- Scheiding van kerk en staat?

Kennisbronnen

- Waarneming
- Intuïtie / onbewust denken
- Mystiek inzicht
- Openbaring
- Redenering / bewust denken

Rede en religie

- Thomas van Aquino: rede is hulpmiddel ter verdediging religieuze openbaring
- Farabi: rede superieur aan openbaring
 - Religie voor het volk
 - Rede voor de elite
- Averroes: dubbele waarheid
 - Rede en religie kunnen onderling strijdig zijn

Kennis en geloof

- Kennis is descriptief
 - Heeft betrekking op feiten
 - Is te rechtvaardigen
- Geloof is normatief
 - Heeft betrekking op voorschriften
 - Is subjectief
 - Geldt niet alleen voor religieus geloof

Religieuze waarden

- Morele waarden
 - Niet exclusief voor religies
 - Taboes en spijswetten
 - Hygiënische voorschriften?
 - Instrumenteel te duiden of inherent waardevol?
 - Voor een ordelijk, overzichtelijk of waardevol leven
-

Religie als zingeving

- Religieuze uitspraken gaan over gevoelens
- Berusten op subjectieve ervaringen
- Gaan over existentiële vragen
- Rudolf Otto: religieuze ervaring overweldigend en angstaanjagend
 - Irrationeel: niet herleidbaar of verklaarbaar in wetenschappelijke termen

Praktijken

- Gedrag is praktijk (manier van doen)
 - Religieuze praktijken: familiegelekenis (Wittgenstein: spel)
 - Categorieën die van toepassing zijn op religieuze praktijken bevatten ook andere praktijken
 - Normatief: correcte uitvoering
 - Praktijken omvatten ook hun eigen rechtvaardiging
-

Vragen

- Blijft religie voor altijd een rol spelen?
 - Is er ruimte voor nieuwe religies?
 - Wat zouden toekomstige alternatieven voor religie kunnen zijn?
 - Qua overtuiging
 - Qua waarden en beleving
 - Qua praktijk
 - Kan de rede een basis bieden voor ethiek en zingeving?
-